

Arengustrateegia "Valgamaa 2020" tegevuskava

LISA 1
arengustrateegia "Valgamaa 2020"
juurde
Kinnitatud 1.12.2014
Muudetud 27.11.2015 ja 1.12.2016

Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg ja planeeritav maksumus aastate lõikes (€)						Vastutaja	Partnerid	Märkused, selgitused
	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Ettevõtlik ja töötav Valgamaa									
Eesmärk 1: Paranenud töövõimalused ja tööjõu kättesaadavus									
Meetmed:									
1.1	Ettevõtete konkurentsivõime tõstmine suurema lisandväärtuse saavutamiseks ettevõtluses								
Ettevõtjate koolitus ja nõustamine nende konkurentsivõime suurendamiseks.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, KOV	nt strateegilise juhtimise, tootearenduse, turunduse sh veebiturunduse ja töötajate arendamise valdkonnas
Ettevõtete võrgustumise ja klastrites osalemise soodustamine.	2000	1000	1000	1000	1000	1000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, KOV, äriklubi	
Ettevõtlusinkubaatori (sealhulgas loomemajandusvaldkonda teenindav) ja ideelabori käivitamine Valga ja Valka linnade, SA Valgamaa Arenguagentuuri ja Valgamaa Kutseõppekeskuse ühiste jõududega	1000	20000	20000	20000	20000	20000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, KOV, VKÕK	
Olemasolevate, kuid kaasaegsel tasemel väljaarendamata ettevõtlusalade korrastamine: Tõrvas endise KEK territooriumil olev tööstusala; Valgas kolme olulise tööstusala Rükkel, Priimetsa ja Laatsi arendamine: ühendusteede rekonstrueerimine, Võru tänava ja Tartu tänava ühendamine transiidikoridori rajamiseks, sealhulgas Saviaugu, Lõuna, Petseri ja Viadukti tänavate rekonstrueerimine ning Vahtra tänava pikenduse rajamine ja Võru tänava autotunneli ehitamine.	0	0	3500000	3500000	0	0	KOV	MV, SA Valgamaa Arenguagentuur	
Valga, Tõrva ja Otepää linnakeskuste avaliku ruumi kaasajastamine ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmise eesmärgil.	0	4500000	0	0	0	0	Valga, Tõrva	MV	Valgas vanalinn ehk 8. kvartal, Tõrvas kesklinn, Otepääl keskväljak ja lipuväljak.

Lairiba internetiühenduste arendamine maakonnas.	0	2000	2000000	1000000	2000	2000	maavalitsus	Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus	Uute klientide juurdeühendamine mõistlikel tingimustel.
Laenuvõimaluste tutvustamine maakonna ettevõtjatele.	0	1000	1000	1000	1000	1000	maavalitsus	Äriklubi	näiteks: laenuühistud, lisagarantiide võimalused jms
Tegevused valitsuse teavitamiseks, et luua Kagu-Eesti maakondadele maksusoodustused ning vähendada EL programmide omafinantseeringu määra.		x	x				maavalitsus		
Koostöö arendamine teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolidega eesmärgiga tuua maakonda juurde siin puuduvat kompetentsi eelkõige majanduselu edendamise, ettevõtete juhtimise, tootearenduse ning rahvusvahelistumise vallas.	2000	5000	5000	3000	3000	3000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, VKÖK	
Tootearenduse koolitused ettevõtjatele, sealhulgas koolitused praktikult praktikule.	0	5000	5000	5000	5000	5000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VKÖK, MV, KOV	Näiteks: kuidas muuta tooted ja teenused „mahedaks“ ja „rohelisteks“.
Ettevõtjate abistamine erinevate tootearendus- ja/või eksporditoetuste taotlemisel.	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, VOL	
Kohalike tootjate ja turustajate vaheliste võrgustike loomine ja arendamine.	0	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, Äriklubi	
Taluturgude rajamine.	0	2000	100000	4000	2000	2000	KOV	MTÜ-d	Soodustamiseks kohaliku toidu tarbimist
Loomeettevõtete koostöö edendamine teiste valdkondadega.	0	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VKÖK, MV	
Kortermajade renoveerimine, eelistades mälestisi.		x	x	x	x	x	KOVid		
1.2 Tööhõive tõstmine kõikides sektorites									
Täiskasvanute ümberõpe vastavalt kohalikule nõudlusele läbi uute paindlike õppekavade (nt turismiõppe kavandamine ja rahvusvahelisel tasemel logistika õpetamine VKÖK-s)	10000	100000	100000	100000	100000	100000	VKÖK	Äriklubi, Töötukassa, KOV	
SA Valgamaa Arenguagentuuri poolt koordineeritud tegevused maakonna ettevõtete ekspordivõimaluste laiendamiseks (sh investorteenindus).	1000	1000	1000	1000	1000	1000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VKÖK, MV	

	Kaugtöökohtade vajaduse kaardistamine ja kaugtöövõimaluste loomine (nt kogukonnakeskuste baasil). Teavituskampaaniate ja infopäevade läbiviimine kaugtöövõimaluste tutvustamiseks töötajate, tööandjate ja kaugtöökeskuste kokkuvõimiseks. Avaliku sektori töökohtade toomine Valgamaale. "Maale elama" algatuse toetamine.	0	5000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	KOV	nt koostöös Eesti Kaugtöökeskuste Ühinguga
1.3 Inimeste ettevõtlikkuse ning ettevõtlusaktiivsuse tõstmine										
	Ettevõtlusõppe (sh õpilasfirmade loomine) rakendamine ja arendamine Valgamaa koolides ja väljaspool kooli, kokkulepete sõlmimine Valgamaa ettevõtjatega koolides õpetamiseks.	5000	5000	5000	5000	5000	5000	KOV	Arenguagentuur, VKÕK	
	Alustavate ettevõtjate nõustamine ja toetuspakettide tutvustamine.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	KOV	personalikulu ei ole arvestatud
	Alustavate ettevõtjate koolitamine koostöös EAS ja Töötukassaga, mentorklubide tegevuse toetamine.	2000	10000	10000	10000	10000	10000	SA Valgamaa Arenguagentuur	Eesti Töötukassa, KOV	
	Ettevõtjate silmaringi laiendamine läbi õppevisiitide.	1000	2000	2000	1000	1000	1000	maavalitsus	SA Valgamaa Arenguagentuur	
	Ettevõtlusnädala läbiviimine ja avalikkuse aktiivsem teavitamine sellest.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, KOV	
	Valgamaa Kutseõppekeskuse (VKÕK), Arenguagentuuri, Töötukassa jt organisatsioonide teabepäevade ja tööturukonverentside regulaarne korraldamine	2000	2000	2000	2000	2000	2000	Töötukassa	SA Valgamaa Arenguagentuur, Valgamaa Kutseõppekeskus	
	Uurimistööd Valgamaa teemal ja stipendiumid (leida teemad ja juhendajad ning luua kontaktid kõrgkoolide õppejõududega; leida inimesed, kes kohapeal oleksid nõus olema lõputööde juhendajad või konsultandid).	0	1000	1000	1000	1000	1000	maavalitsus	VKÕK	
	Valgamaalaste listide koostamine, klubilise tegevuse arendamine, regulaarsete kokkusaamiste korraldamine ülikoolides õppijatele ja vilistlastele.	0	1000	1000	1000	1000	1000	maavalitsus	koolid	
	Ajujahi konkursi käivitamine Valgamaal.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VKÕK	st konkursist osavõtmise propageerimine

	Innovatsioonikohvikute käivitamine ja läbiviimine nii alustavatele kui ka tegutsevatele ettevõtjatele	2000	2000	2000	2000	2000	2000	maavalitsus	KOVid, SA Arenguagentuur, VKÖK	
	Ettevõtjate tunnustamine – konkursside ja tunnustusürituste korraldamine.	1500	1500	1500	1500	1500	1500	maavalitsus	SA Valgamaa Arenguagentuur, Valgamaa Partnerluskogu, Valgamaa Omavalitsuste Liit	
1.4	Noorte (7-26aastased) ettevalmistamine tööjõuturule sisenemiseks									
	Kohalike diskussioonide jätkamine noorte ja tööandjate vahel, et viia osapooli tegevuste kaudu kokku.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	Arenguagentuur, VKÖK	
	Tööelu tutvustavate tegevuste rakendamine: töövarjupäevad, malevad, ettevõtete külastused jne.	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	KOV	
	Valgamaa Rajaleidja keskuses karjääri- ja õppenõustamisteenuste osutamine	x	x	x	x	x	x	Rajaleidja	KOVid, MV	
	Töö- ja haridusmesside korraldamine koostöös Lõuna-Eesti koolide ja ettevõtjatega.	x	x	x	x	x	x	KOVid	MV, KOV, Rajaleidja Valgamaa keskus	
	Noorte vabatahtlikkuse süsteemi edasiarendamine.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	KOV	
	Noortepäraste infokanalite edasiarendamine, muuhulgas karjäärivalikuid puudutava informatsiooni edastamiseks.	x	x	x	x	x	x	Tankla	KOV	
	Õpilasmalevate ja suvise töö organiseerimine noortele, juhendajate koolitamine.	x	x	x	x	x	x	Tankla	MV, KOV, Valgamaa Partnerluskogu	
	Noorte ettevalmistamine tööjõuturule sisenemiseks - mini - ja õpilasfirmade programmide võimaldamine põhikooli kolmandas ja gümnaasiumiastmes.	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	KOVid, noorteorganisatsioonid	
1.5	Valgamaa kui atraktiivse investeerimispiirkonna tutvustamine									
	Investorprogrammi koostamine ja selle eest vastutava meeskonna loomine.	0	2000	30000	30000	30000	30000	SA Valgamaa Arenguagentuur	KOV	
	Ettevõtjatele kohutuste korraldamine riskikapitalistidega	0	1000	1000	1000	1000	1000	maavalitsus		
	Võimaluste loomine piirkonnaturunduse elementide ühendamiseks ettevõtete turundusega. Koostöö EASiga ühise turunduse ja investorite kaasamise nimel.	0	10000	10000	10000	10000	10000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, Äriklubid, KOVid	Töötada välja nn toolbox, kus on olemas erinevates formaatides logod, brändijuhend ja manuaal ning näidised).

	Teha investoritele ja laiemale avalikkusele kättesaadavaks erinevate uuringute, sealhulgas Valgamaa ettevõtlusuuringu tulemused, rõhutades maakonna tugevusi ja siinseid investeerimisvõimalusi.	0	1000	1000	5000	1000	1000	SA Valgamaa Arenguagentuur	MV, Äriklubi	
Eesmärk 2: Maakonna eripära arvestav (nutikas) piirkondlik spetsialiseerumine ja lisandväärtuse kasv ettevõtluses										
Meetmed:										
2.1	Kompetentsikeskuse väljaarendamine sotsiaalhoolekande valdkonnas									
	Rahastuse taotlemine sotsiaalhoolekande kompetentsikeskuse väljaarendamiseks Valgamaa Kutseõppekeskuse juurde.	1000	10000	0	0	0	0	VKÕK	MV, hoolekandeasutused, KOVid	Hõbemajanduse kompetentsikeskus
	Sotsiaalhoolekande kompetentsikeskuse rajamine, alates kokkulepete sõlmimisest Eesti maakondade ja T&A asutustega kuni kompetentsikeskuse käivitamiseni.	0	0	500000	500000	100000	0	VKÕK	KOV, sotsiaalhoolekandeadasutused, ülikoolid	Hõbemajanduse kompetentsikeskus
	Sotsiaalhoolekande teenuste arendamine läbi vastava kompetentsi koondamise Valgamaa Kutseõppekeskuse juurde.	0	0	750000	500000	300000	200000	VKÕK	MV, Valga Haigla, hoolekandekeskused, ülikoolid	
2.2	Logistikavaldkonna edasiarendamine									
	Logistika teenuste arendamine, sh Valga vabatsooni võimaluste kasutamine, tegevuskava koostamine vabatsooni tegevuse jätkamiseks. Valga vabatsooni vastavusse viimine I taseme vabatsooni nõuetega	0	0	100000	0	0	0	KOV	VKÕK, Äriklubi	Vabatsooni aia ehitus
	Investorteenindajad otsivad uusi ettevõtteid vabatsooni territooriumile.	0	0	20000	20000	20000	20000	Arenguagentuur	MV, VOL	
	Konteinerterminali väljaarendamine Valgas (logistikapark)	0	0	0	0	0	0	KOV		
	Veoautode rahvusvahelise parkla väljaarendamine (lisaks karavanid jne).	0	0	1000000	500000	0	0	Valga	MV, VKÕK	
	Läti raudteega koostöö edendamine eesmärgiga luua Valgat läbivad kiired ühendused Tallinn-Riia ja Riia-Peterburi vahel	0	1000	0	0	0	0	MV	KOV	
	Võru-Tartu transiitliikluseks ette nähtud ringtee väljaehitamine marsruudil Võru-Lõuna-Viadukti-Pikk-Tartu	0	0	200000	0	0	0	KOV	Äriklubi	Juurdepääsud tööstusaladele

2.3 Tootearendus ja koostöö lisandväärtuse suurendamiseks ja hooajalisuse vähendamiseks turismi valdkonnas										
Alameede 2.3.1 Turismiinfo juhtimine										
	Lõuna-Eesti turismiarendajate koondamine ühe katuse alla (Tartu + 6 maakonda)	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL, SA LET, EAS	
	Maakonna iga-aastase turundus- ja tegevuskava koostamine ja elluviimine	0	1500	1500	1500	1500	2500	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL, ettevõtjad	(konsultatsioonid ja koostöö meediaagentuuridega, reklaamibürooga)
	Mulgi elamuskeskuse rajamine	0		1000000	1200000	0	0	MTÜ Mulgi Kultuuri Instituut	Mulgimaa omavalitsused	
	Turismiinfo kogumine, korrastamine ja jagamine nii elektroonilistes infokanalites (sh elektroonilised infokioskid) kui ka külastus- ja turismiinfokeskustes, infopunktides. Täiendavate lokaalsete turismiinfopunktide loomine (kultuurimajad, kauplused, RMK keskused vms)	7000	5000	5000	5000	5000	5000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL, EAS, Valgamaa Partnerluskogu	personalikulu ei ole sees, pidev tegevus, EASI nõuete täitmine
	Koostöö GPS kaartide tootjatega ja Google Maps-iga, et Valgamaa ettevõtjate andmed oleksid kättesaadavad.	2500	1000	1000	1000	1000	3500	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	olemasolevate (Via Hanseatica, puhkaeestis.ee) reisiplaneerijatega andmete sidumine
	Võimalike marsruutide väljatöötamine Euroopa suurematest keskustest Valgamaale reisimiseks ning sellekohase info avaldamine veebides ja turismitriikides		x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur		
	Maakonna ja piirkondlike turismiveebide edasiarendamine	3000	1000	1000	1000	1000	3000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	Pildipank, otsingumootorid, reklaambännerite võimalused, professionaalile suunatud info jms
	Olemasoleva turismitaristu (infotahvlite, viitade, avalike objektide-vaatamisväärsuste, matka- ja spordiradade jms) andmebaasi loomine, analüüs ja kontroll, info edastamine hoolduse tagamiseks jms). Uute infoviitade soetamine ja paigaldamine	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	
	Statistika kogumine, uuringud, seire:									
	sh külastajauuringute igaastane läbiviimine	2000	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	(sihtkohavalik, infoallikad, teenustega rahulolu, külastaja profiil, külastusteevõrk)
	sh turismiettevõtjatega piirkondliku seire väljatöötamine, läbiviimine	1000	1000	1000	1000	1000	1000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	külastaja profiil, tarbitud teenused jms

Alameede 2.3.2 Rahvusvaheliselt huvipakkuvate turismitoodete ja -atraktsioonide arendamine											
	Atraktiivsete, aastaringselt avatud teemaparkide, veekeskuste ning (sisetingimustes) tegevuskeskuste, aktiivsete tegevuste simulaatorite arendamine.	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL, ettevõtjad	Projektirahastus	
	sh Militaarteemapargi edasiarendamine Valgas sh piiriturismi arendamine.	0	500 000	1 000 000	0	0	0	Valga			
	sh spaa- ja terviseturismi arendamine maakonna majutusettevõtete juures, uute spaade loomine.	x	x	2 000 000	2 000 000	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur, Sangaste, Otepää	VOL, ettevõtjad	Sangaste ja Taagepera losside SPAd; Otepää piirkonnas täiendavate SPAd loomine ning arendamine; Valga linnas hotell Metsise juurde konverentsi- ja SPA-keskuse väljaarendamine; Jaanikese keskuse väljaarendamine kaasaegseks puhke- ja vabaajakeskuseks.	
	Tehvandi ja Kääriku spordikeskuste edasiarendamine.	x	x	x	x	x	x	Otepää			
	Eesti-Läti ühiste turismiteenuste arendamine.	10000	10000	10000	10000	10000	10000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	(nt roheline matkarada läbib Valga linna ja maakonna, ühised, eelkõige Liivimaaga seotud turismimarsruudid koostöös reisifirmadega)	
	Koostöös EASiga, EOK ja spordialaliitudega, sündmuste korraldajatega tegevused, et tuua Eestisse täiendavaid rahvusvahelisi suursündmusi. Igakülgne kaasaitamine suursündmuste korraldamisele.	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	(alaliitudega kohtumised sihtriikides, tutvustusmaterjalid, presentatsioonid)	
	Külastajauringute iga-aastane läbiviimine	2000	2000	2000	2000	2000	2000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	(sihtkohavalik, infoallikad, teenustega rahulolu, külastaja profiil, külastustekond)	
alameede 2.3.3 Piirkondlike turismitoodete arendamine											

	Pereturismi, sporditurismi, aktiivse puhkuse ja terviseturismi arendamine. Valmisoleku suurendamine konverentsiturismi, toiduturismi ja kultuuriturismi pakkumiseks huvilistele. Militaarturismi arendamine Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsiooni baasil. Sangaste mõisa edasiarendamine pereturismi keskuseks „Avasta ja imesta“. Äriturismi arendamine Valgas-Valkas ja Otepääl.	x	x	x	x	x	x	Objektide omanikud		Pereturismi keskuse "Avasta ja imesta" teemadeks on: innovatsioon enne ja praegu, rukki- ja Eesti toidu lugu ja võimalused)
	Kultuuriturismi arendamine ja kultuurisündmuste korraldamiseks vajaliku infrastruktuuri loomine (nt Leigo Järve muusika, Pühajärve laululava, Otepää kultuurimaja, Eesti lipu keskus jmt) kultuuriobjektide kaasajastamine või loomine)	x	x	x	x	x	x	Objektide omanikud		
	Strateegilistes valdkondades terviklike turismitoodete väljaarendamine koos toetava turismitaristuga ning nendele juurdepääsude tagamine sh rühitranspordiga	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	
	Tingimuste loomine ilmastikust sõltumatuks sisetingimustes puhkamiseks.		x	x	x	x	x			(nt majutusettevõtete juures spaad, aktiivsete tegevuste simulaatorid, erinevad nutikad ekspositsioonid vms).
	Turismiettevõtjate koostöövõrgustike loomine ja arendamine Otepääl, Sangastes, Tõrva-Helme, Karula ja Valga piirkonnas. Osalemine ja igakülgne kaasaitamine Lõuna-Eesti ülese koostöövõrgustiku „Elu kahe maailma piiril“ (National Geographic nn kollased aknad), Via Hanseatica jt koostöövõrgustike arendamiseks	7000	7000	7000	7000	7000	7000	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	
	Koostöö ettevõtete vahel mitmekesisema ja suurema lisandväärtusega turismiteenuste pakkumiseks	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur		(N: majutusettevõtte toodab käsitööd, viib läbi õpitube, kasvatab taimi, lambaid vms).

	Turismiteenuste kvaliteedisüsteemi arendamine ja rakendamine (ettevõtete kvaliteedi kontrollimisüsteemide väljatöötamine ja rakendamine, turismiettevõtjate tunnustamine, TEV töötajate arendamine, TEV osalemine EAS kvaliteediprogrammis).	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur		
	Turismiteenuste efektiivsem turundamine ja suurem koostöö ettevõtjate vahel (kupongimängud, kliendikaardid jne).	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur		
	Maakonna majutusettevõtete juurde uute spaa- ja terviseturismi võimaluste loomine (Sangaste ja Taagepera losside spaad; Otepää piirkonnas täiendavate spaade loomine ning arendamine; Valga linnas hotell Metsise juurde konverentsi- ja spaakeskuse väljaarendamine; Jaanikese keskuse väljaarendamine kaasaegseks puhke- ja vabaajakeskuseks).	x	x	x	x	x	x	Objektide omanikud		
Alameede 2.3.4 Turismihariduse edendamine ja kompetentsi tõstmine										
	Gümnaasiumite ja kutseõppehariduse esindajatega turismivaldkonnaga haakuvate õppekavade loomine.	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	
	Praktilisest vajadusest lähtuvad uurimustööd, meediaklasside kaasamine nt turismivideote - materjalide tootmiseks	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	
	Ettevõtjate kaasamine õppeprotsessis ning õpetajatena, praktikakohtade pakkujatena.	x	x	x	x	x	x	SA Valgamaa Arenguagentuur	VOL	
Haritud Valgamaa										
Eesmärk 3: Valgamaa haridusvõimalused on kvaliteetsed ja mitmekesised										
Meetmed:										
3.1 Haridusvõimaluste mitmekesisuse suurendamine										
	Valgamaa Kutseõppekeskuses on vähemalt ühel erialal loodud võimalus 5. taseme kutseõppeks ehk kutseeriharidusõppeks.		x	x				VKÖK	MV	

	Valgamaa Kutseõppekeskuse rahvusvahelistumise edasiarendamine.	x	x	x	x	x	x	VKÕK		
	Õppimisvõimaluste mitmekesistamine keskhariduse omandamiseks inimestele vanuses 20-64+.	x	x	x	x	x	x	VKÕK, KOV	MV, ANDRAS	
	Koostöös Eesti, Läti ja Vene ülikoolidega Rahvusvahelise Kõrghariduskeskuse väljaarendamine (RKHK) Valga-Valka kaksiklinnas rakenduskõrghariduse pakkumiseks.		x	x	x	x	x	KOV	MV	
3.2	Hariduskvaliteedi tõstmine									
	Gümnaasiumide eripära väljasegitamine ja fikseerimine koolivõrgu arengukavas.	x	x	x	x			Koolid, KOV	MV	
	Gümnaasiumide õppekavades on eripära arvestavad valikained.	x	x	x	x	x	x	Koolid, KOV	MV	
	Gümnaasiumid teevad omavahel koostööd, et ratsionaalsemalt kasutada nii maakonnasisest kui väljastpoolt maakonda tulevat kompetentsi (võimalik koostöö näiteks Tartu kõrgkoolidega)	x	x	x	x	x	x	Koolid, KOV	MV	
	Valgamaa Kutseõppekeskuse õppekavade tööühmade moodustamine ja õppekavade koostamine erialati (sh töökohapõhise õppe osas).	x	x	x	x	x	x	VKÕK	Ettevõtted, MV	
	Õppekavade väljatötamine koostöös kõrgkoolidega (sh VÕTA kasutamine).		x	x	x			VKÕK	Kõrgkoolid	
	Õpikeskkonna kaasajastamine innovaatiliste lahendustega.	x	x	x	x	x	x	KOV	MV	
	Tugiteenuste tagamine kõikides põhikoolides.	x	x	x	x	x	x	KOV	Rajaleidjakeskus, MV	
	Õpetajate oskuste innovaatilisemaks muutmine täiendkoolituste kaudu.	x	x	x	x	x	x	Koolid, KOV	MV, SA Innove	
	Koolide koostöö õpetajate palkamisel.		x	x	x	x	x	Koolid, KOV	MV	Vajalik, kuna näiteks üks maakool ei suuda pakkuda õpetajale täiskoormusega tööd.
3.3	Koolivõrgu korrastamine									
	Valgamaal on kolm gümnaasiumi, millest üks on riigigümnaasium.	x	x	x	x	x	x	KOV, MV	HTM	1.09.2016 on avatud riigigümnaasium Valgas.
	Kodulähedase põhihariduse kättesaadavuse tagamine.	x	x	x	x	x	x	KOV	MV	

	Õpilaskodu teenuse arendamine Valgamaa kolmes piirkonnas (Otepää, Tõrva, Valga).			x	x	x	x	KOV	MV	
--	--	--	--	---	---	---	---	-----	----	--

Haldussuutlik Valgamaa

Eesmärk 4: Valgamaa omavalitsuste haldus- ja jätkusuutlikkus paraneb ning ühistegevuse maht suureneb. Aastaks 2017 on Valgamaal kolm omavalitsust.

Meetmed:

4.1 Valgamaa omavalitsuste koostöö laiendamine ja haldussuutlikkuse tõstmine

	Kaardistatakse ühisvaldkonnad ja koostatakse tegevuskava; lepatakse kokku ühiste ülesannete täitmises omavalitsuste liidus ja rahastamise põhimõtetes.	x	x	x	x	x	x	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit. SA Valgamaa Arenguagentuur.	Kohalikud omavalitsused. Valga Maavalitsus.	Koostöö toimub piirkondlike põhimõtete järgi (Valga, Tõrva, Otepää) + maakondlikud kokkulepped
	Ühisürituste kava koostamine ja nende korraldamine ning turundamine.	x	x	x	x	x	x	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit. SA Valgamaa Arenguagentuur.	Kohalikud omavalitsused. Valga Maavalitsus.	Ürituste kava ja turundamine on ülemaakondlik tegevus.
	Ühiste spetsialistide vajaduse kokkuleppimine kohalike omavalitsuste poolt.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused		See tegevus võib sisaldada ka ühisasutuste loomist.
	Ühised tegevused ettevõtluse arendamiseks ja tööhõive suurendamiseks.	x	x	x	x	x	x	SA Valga Valgamaa Arenguagentuur	MTÜ Omavalitsuste Liit, kohalikud omavalitsused, Valgamaa Äriklubi, Eesti Töötukassa, Valga Maavalitsus, MTÜ Valgamaa Partnerluskogu, maakonna ettevõtjad.	100 000 eurot aastas
	Valgamaa uuringute läbiviimine.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	maakonna arendusorganisatsioonid	Orienteeruvalt 5000 aastas
	Arengukoostöö ja halduskogemuse vahetamine välisriikidega	x	x	x	x	x	x	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit.	Valga Maavalitsus. SA Valgamaa Arenguagentuur.	

4.2 Kohalike omavalitsuste ühinemise ettevalmistamine ja ühinemine

	Kohalike omavalitsuste liidrite kohtumised kolmes ühinemisiirkonnas (Valga, Tõrva, Otepää)	x	x	x				Kohalike omavalitsuste volikogud.	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit. Valga Maavalitsus.	
	Ühinemispakettide koostamine ühinevate omavalitsuste töötajatele.	x	x	x				Kohalike omavalitsuste volikogud.	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit. Valga Maavalitsus.	
	Kaasamis- ja meediaprogrammi koostamine.	x	x	x				Kohalike omavalitsuste volikogud.	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit. Valga Maavalitsus.	
	Ühinemisprotseduuride läbiviimine.			x				Kohalike omavalitsuste volikogud.	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit. Valga Maavalitsus.	

Aktiivne Valgamaa

Eesmärk 5: Valgamaal on tegusad kogukonnakeskused ja aktiivne noorsootöö, huvitegevus ning spordi- ja kultuurielu.

Meetmed:									
5.1	Valgamaa kultuurikorralduse korrastamine ja ühtne koordineerimine								
	Kultuuriinfo kogumine ja parem esitlus, sealhulgas kultuurikalendri korrastamine	x	x	x	x	x	x	VRKKS	MV
	Liivimaa Noorteorkestri edasiarendamine.	x	x					KOV, Muusikakoolid	MV,VRKKS
	Kõrgkultuuri ürituste toomine Valgamaale.		x	x	x	x	x	Kultuuri- ja rahvamajad, KOV	Valgamaa Kultuurkapitali ekspertgrupp, VOL
	Maakonna igas piirkonnas (Tõrva, Valga, Otepää) esinduslik laululava olemasolu tagamine.			x	x	x	x	KOV	VOL
	Maakonna imago ürituste korraldamine.	x	x	x	x	x	x	MV, VOL	
	Maakondliku rahvakultuurikeskuse loomine ja arendamine Valgamaa Rahvakultuuri- ja Käsitöö Keskseksi eestvedamisel.			x	x			MV, VRKKS	
5.2	Spordielu aktiviseerimine ja mitmekesistamine. Spordivaldkonna personali motiveerimine.								
	Spordiinfo kogumine ja parem esitlus, ühtne spordikalender maakonnas.	x	x	x	x	x	x	SL	KOV, koolid
	Spordialade tutvustamine haridusasutustes.	x	x	x	x	x	x	SL, koolid	
	Tippsportlaste kaasamine spordivõistlustel.	x	x	x	x	x	x	SL	
	Treenerite täiendkoolitus.							SL	
	Järjepidev võistluste korraldamine.	x	x	x	x	x	x	SL	
	Harrastusspordi tingimuste parandamine (terviserajad, atraktiivsed spordivõistlused jms).	x	x	x	x	x	x	KOV	SL, MV
	Tervisespordikeskuste arendamine.	x	x	x	x	x	x	KOV	SL
	Tehvandi ja Kääriku spordikeskuste edasiarendamine.	x	x	x	x	x	x	SA Tehvandi SK	MV, SL
	Ekstreemspordi väljakute arendamine.	x	x	x	x	x	x	KOV	
5.3	Kogukonnakeskuste arendamine								
	Kohaliku ühtekuuluvust suurendavate ürituste korraldamine.	20000	20000	20000	20000	20000	20000	maavalitsus	Kohaliku omaalgatuse programm, Valgamaa Kodukandi Ühendus, kogukonnad
	Kogukonnateenuste ja -ettevõtlike käivitamine ning arendamine ja selleks vajalike ressursside leidmine.	80000	80000	80000	80000	80000	80000	MTÜ Valgamaa Partnerluskogu	Kogukonnad, KOV

	Kogukonnakeskuste arendamine/kohandamine vajalike teenuste pakkumiseks.		250000			250000		MTÜ Valgamaa Partnerluskogu	Kogukonnad, KOV	
	Kogukonna eestvedajate võrgustiku arendamine ning eestvedajatele vajalike teadmiste ja oskuste andmine läbi erinevate koolditusprogrammide (kaasamine, MTÜde majandustegevus jms).	8000	8000	8000	8000	8000	8000	SA Valgamaa Arenguagentuur	Partnerluskogu, Kodukandi Ühendus, kogukonnad	
	Pakutavate teenuste kaardistamine kogukonnakeskustes.		x				x	MTÜ Valgamaa Partnerluskogu	Kogukonnad	Kaardistus valmis 2016. aastal ja on kättesaadav www.valgaleader.ee .
5.4	Noorsootöö osapooled, nii koolisene kui ka avatud noorsootöö, toetavad noortes algatusvõime ja aktiivsuse tõusu.									
	Suurendatakse võimalusi noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevusteks (koolid ja ANK).	1500	1500	1500	1500	1500	1500	KOV; VOL	MV; Partnerluskogu	
	Kõik huvihariduse ja -tegevuse võimalused on maksimaalselt ära kasutatud, mobiilsed huviringid.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	KOV	MV	
	Noorte õpetamine otsustusprotsessides osalemiseks, aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja nende kaasamine otsustusprotsessidesse (noortevalikogud). Noorte projektide elluviimiseks omaalgatusfondide loomine.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	KOV	MV; TANKLA (noorteleht, TV)	
	Võrdsete võimaluste, sh soolise võrdõiguslikkuse tagamine huvihariduses. Rohkem mehiseid huviringe.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	KOV		
	Huviringide kättesaadavuse parandamine.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	KOV		Need tegevused saavad järk-järgult täidetud seoses KOV koostöögruppide käivitumisega ning 2017. aasta sügisest huvitegevuse ja huvihariduse rahastamisega. Rahastab HTM läbi Eesti Noorsootöö Keskuse.
	Noorsootöö mitteformaalses keskkonnas õpitu väärtustatakse formaalhariduses ja tööturul.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	KOV	Töötukassa; Rajaleidja	
	Noorte ettevalmistamine tööjõuturule sisenemiseks - mini - ja õpilasfirmade programmide võimaldamine põhikooli kolmandas ja gümnaasiumiastmes.	x	x	x	x	x	x	KOVid, noorteorganisatsioonid, SA Valgamaa Arenguagentuur		
5.5	Noorsootöö osapooled teevad järjepidevat koostööd.									

Valgamaa noorsootöö osaliste läbikäimise ja katusorganisatsiooni toetamine ja arendamine.	3000	3000	3000	3000	3000	3000	MV; VOL	KOV; Partnerluskogu	
Noorsootöö osapoolte professionaalse arengu toetamine ühiste koolituste ja tegevuste kaudu.	3000	3000	3000	3000	3000	3000	MV; VOL	Tankla; KOV	
Noorsootöö osapoolte ja noortegruppide järjepidev koostöö.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	KOV	MV; Valgamaa Rajaleidja keskus; Partnerluskogu	
Noorteportaali arendamine.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	VOL	MV; MTÜ Tankla	
Noortevaldkonnast positiivse kuvandi loomine noorteportaali uudiste kaudu.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	MTÜ Valgamaa Noorsootöökeskus Tankla	MV; VOL	
Noorsootöö osalistele regulaarsete maakondlike ühisürituste korraldamine.	12000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	VOL	MV; KOV	

Hooliv Valgamaa

Eesmärk 6: Valgamaal pakutakse kvaliteetseid, paindlikke ja innovatiivseid sotsiaalhoolekandeteenuseid, mis toetavad elanike toimetulekut ja töölesaamist.

Meede 6.1: Lastele, lastega peredele, eakatele, erivajadustega, hoolduskoormusega, sotsiaalsete probleemidega ja toimetulekuraskustega inimestele pakutakse sihtgrupi eripära ja vajadusi arvestavaid sotsiaalhoolekandeteenuseid.

Maakonna omavalitsused töötavad välja ning rakendavad ühishalendusi ja -hankeid hoolekandemeetmete ning sotsiaalhoolekandeteenuste arendamiseks.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit, Valga Maavalitsus	Ühishanked piirkondlike põhimõtete järgi (Valga, Tõrva, Otepää)
Kohalikes omavalitsustes töötavad ühisametnikud: lastekaitsetöötajad, tervisedendajad, koduhooldustöötajad, tugisõbrad jne	0	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, Sotsiaalkindlustusamet, Tervise Arengu Instituut	
Valgamaa Kutseõppekeskuses töötab üle-eestiline Hõbemajanduse kompetentsikeskus, mis on kvalifitseerunud sotsiaalhoolekandele.	x	x	x	x	x	x	Valgamaa Kutseõppekeskus	Valga Maavalitsus, Hoolekandeadasutused, Kohalikud omavalitsused, MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit	Projekti üldine eesmärk on hoolekandeteenuste ning kaasneva tehnoloogia arendamine läbi nutikate lahenduste, nende tutvustamine ja siire nii ettevõtetesse kui ka haridusasutustesse.
Laste heaolu tagamiseks viiakse maakonnas ellu ennetavaid lastekaitsemeetmeid ja projekte.	0	0	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, Sotsiaalkindlustusamet, MTÜd	
Lastega peredele on tagatud tugiteenuste kättesaadavus (tugiisik, isiklik abistaja, tugikasvataja ja -õpetaja haridusasutuses jne)	0	0	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, Haridusasutused, Sotsiaalkindlustusamet, MTÜd	

	Lastele ja lastevanematele on tõmbekeskustes tagatud nõustamisteenuste kättesaadavus (vaimse tervise kabinet, perelepitusteenus, pereteraapia, pereõigusnõustamine jne)	0	0	X	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, tervishoiuteenuste osutajad, Sotsiaalkindlustusamet, MTÜd	
	Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele on hoolekande- ja tugiteenustena tagatud ööpäevaringne hooldusteenus, toetatud elamise teenus, hooldusabi kodus, erinevad koduhooldusteenused, intervallhooldus, päevahoid, isikliku abistaja teenus, tugiisikuteenus, viipekeeletoimetused, teleteenused, virtuaalsed tugiteenused, häirenuputeenus.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit, Valga Maavalitsus, mittetulundusühingud	Ühishanked ja projektid piirkondlike põhimõtete järgi (Valga, Tõrva, Otepää)
	Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele on tagatud erinevate nõustamisteenuste nagu psühholoogiline nõustamine, juriidiline nõustamine, võlanõustamine jne kättesaadavus.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit, Valga Maavalitsus, Mittetulundusühingud	Ühishanked ja projektid piirkondlike põhimõtete järgi (Valga, Tõrva, Otepää)
	Psüühiliste erivajadustega inimestele on maakonnas tagatud institutsionaalsed ja kogukondlikud erihoolekandeteenused.	0	0	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Sotsiaalkindlustusamet, Hoolekandeesutused, Mittetulundusühingud	Ühishanked ja projektid piirkondlike põhimõtete järgi (Valga, Tõrva, Otepää)
	Maakonna sotsiaalhoolekandesektoris töötavad inimesed on kvalifitseeritud, KOV spetsialistidele, sotsiaalteenuste osutajatele ja hoolekandeesutuste personalile on tagatud täiendõppe ja supervisiooni võimalused.	0	0	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, Sotsiaalkindlustusamet, Hoolekandeesutused, Mittetulundusühingud	Ühishanked ja projektid piirkondlike põhimõtete järgi (Valga, Tõrva, Otepää)
	Maakonnas, sh hajaasustusaladel toimib paindlik, individuaalsetest vajadustest lähtuv, üle maakonna piiri toimiv sotsiaaltransporditeenuste süsteem.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Sotsiaalministeerium, Valga Maavalitsus, MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit, Mittetulundusühingud, Eraõiguslikud asutused	Sotsiaaltransport tagab juurdepääsu tervishoiuteenustele, sotsiaalhoolekandeteenustele, haridusteenustele, jt esmatähtsate toimetulekut soodustavatele teenustele.
	Maakonna tõmbekeskustes on tagatud lapsehoiuteenuse kättesaadavus, sh vajadusel ööpäevaringne ning nühkenäeviti.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit, mittetulundusühingud, eraõiguslikud asutused	Osad teenuse osutajad on spetsialiseerunud puuetega laste lapseoie.

	Maakonna hoolekandeaasutused spetsialiseeruvad ja võrgustuvad.	x	x	x	x	x	x	Hoolekandeaasutused	Kohalikud omavalitsused, Valga Maavalitsus	Maakonna hoolekandeaasutused on liitunud EQUASS kvaliteedisüsteemiga. Maakonnas on loodud hooldusteenused dementsetele ning resistentsete haigusetekiitajate poolt põhjustatud (MRSA, ESBL) nakkushaigustega klientidele.
	Hoolekandeaasutuste hooned on rekonstrueeritud, energiasäästlikud ja vastavad nõuetele.	x	x	x	x	x	x	Hoolekandeaasutused	Kohalikud omavalitsused, Valga Maavalitsus	
	Maakonnas on kättesaadavad sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenused.	x	x	x	x	x	x	Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet	Kohalikud omavalitsused, Valga Maavalitsus, hoolekandeaasutused, tervishoiuteenuste pakkujad, mittetulundusühingud	
	Külakeskustes töötavad päevakeskused, kus on tagatud soodustingimustel avalike teenuste (pesu pesemine, juuksuriteenus, toitlustamine, sauna/duši kasutamine) kättesaadavus.	0	0	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Mittetulundusühingud	
	Pikaajaliste töötute, vähenenud töövõimega isikute, madala kvalifikatsiooniga ning multiprobleemsete inimeste hõivevalmiduse tõstmiseks ja tööturule sisenemiseks kosstööprojektide elluviimine	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet	
	Universaalse disainiga muudetakse avalik ruum (linnaruum) kasutajasõbralikuks	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Valga Maavalitsus, ettevõtjad	Avalik ruum on eakatele, erivajadustega inimestele, väikelastega vanematele jne juurdepääsetav

Eesmärk 7: Valgamaa elanike tervise säilitamiseks ja parandamiseks on tagatud tervishoiuteenuste kättesaadavus maakonnas.

Meede 7.1: Maakonna elanikele ja väljapoole pakutakse kaasaegseid, integreeritud ja patsiendikeskseid tervishoiuteenused.

	Võrgustunud üldhaiglana tagab AS Valga Haigla maakonna elanikele ja piiriülestele patsientidele mitmekülgsete tervishoiuteenuste kättesaadavuse	x	x	x	x	x	x	AS Valga Haigla	Eesti Haigekassa, SA Tartu Ülikooli Kliinikum, kohalikud omavalitsused	Valga haigla hooned on energiasäästlikud.
	AS Valga Haiglas on kaasaegsed võimalused taastusravi teenuste osutamiseks (sh veekeskus).	x	x	x	x	x	x	AS Valga Haigla	Eesti Haigekassa, SA Tartu Ülikooli Kliinikum, kohalikud omavalitsused	

	Mitmekülgsete esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks on rajatud kolme tõmbekeskusesse kaasaegse sisustusega tervisekeskused. Maakonna elanikele on tervisekeskustes tagatud juurdepääs järgmistele teenustele: perearstiabi, iseseisev õendusabi ja ämmaemandusabi, vaimse tervise õe teenus; füsioteraapia, töötervishoid, hambaravi, kõneravi, psühholoogiline ja sotsiaalne nõustamine.	x	x	x	x	x	x	Tervishoiuasutused	Sotsiaalministeerium, Eesti Haigekassa, kohalikud omavalitsused, perearstid	
	Maakonna tõmbekeskustes on juurdepääs kvaliteetsele statsionaarsele hooldusravile.	x	x	x	x	x	x	Tervishoiuasutused	Eesti Haigekassa	
	Maakonna tervishoiuteenuste osutajad teevad koostööd ja panustavad ressursse ravi kvaliteedi ning patsiendikeskuse arendamiseks.	x	x	x	x	x	x	Tervishoiuasutused	Eesti Haigekassa, Terviseamet	
	Tervishoiupersonali motiveerimiseks ja värbamiseks on välja töötatud toimiv motivatsioonisüsteem.	x	x	x	x	x	x	Tervishoiuasutused	Eesti Haigekassa, Terviseamet, kohalikud omavalitsused	

Eesmärk 8: Elanikkonna terviseteadlikkuse ja tervisekäitumise arendamiseks on suurendatud paikkonna tervisedendusliku tegevuse võimekust

Meede 8.1: Maakonna elanikele luuakse tervist väärtustav ja edendav keskkond.

	Maakonnas hinnatakse ja analüüsitakse elu-, õpi- ja töökeskkonna tervist mõjutavaid tegureid, töötatakse välja tegevuskavad olukorra edendamiseks.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Haridusamet, Tööandjad, Valga Maavalitsus	
	Maakonna haridusamet ja tööandjad väärtustavad tervist, on loodud toimiv tervist edendavate lasteaedade, koolide ja töökohtade võrgustik.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Haridusamet, Tööandjad, Valga Maavalitsus, Tervise Arengu Instituut	
	Luuakse võimalused tervislike eluviiside harrastamiseks, mis läbi paraneb elanike teadlikkus tervisekäitumisest, suureneb elanike kehaline aktiivsus ja väheneb riskikäitumine.	x	x	x	x	x	x	Kohalikud omavalitsused	Mittetulundusühingud	

Maakonna laste- ja noortega tegelevatele spetsialistidele on loodud täiendõppe võimalused tervisedenduse baastadmiste omandamiseks.	x	x	x	x	x	x	Valga Maavalitsus	Haridusasutused, kohalikud omavalitsused, Tervise Arengu Instituut	
Lastevanemate teadmiste, oskuste ja teadlikkuse suurendamine vanemlusest ja laste ning noorte tervisekäitumise kuiundamisest.	x	x	x	x	x	x	Valga Maavalitsus	Haridusasutused, kohalikud omavalitsused, Tervise Arengu Instituut	

Heade transpordiühendustega Valgamaa

Eesmärk 9: Transpordiühendused maakonna siseselt ja üle piiride on kiired ning neid kasutatakse rohkem

Meede 9.1: Kiirete, mugavate ja turvaliste ühenduste loomine keskustega (kodu-kool-töö). Ühistranspordi kasutatavuse suurendamine.

Ühistranspordi uuringu regulaarne läbiviimine, külade elanike põhiliste liikumisvajaduste selgitamine ja ühistranspordiliinide vastav korraldamine.	0	1000	5000	1000	1000	1000	maavalitsus	VOL	
Liinivõrgu optimeerimine, et muuta ühendused kiiremaks.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	maavalitsus	VOL	
Valka ja Valga vahel lepitakse kokku linnaliinide pikendamises Valkasse.	x	x					Valga	MV, Valka	
Sõlmpunktide ja ÜT ooteruumide olukorra kaardistamine ja vajalike täienduste kokkuleppimine.	0	15000	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
ÜT võimalusi reklaamitakse veebis, välireklaamina ja trükistel.	0	500	500	500	500	500	maavalitsus	VOL	
Õpilastranspordi ühendamine maakonnaliinidega.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	maavalitsus	VOL	
Nõudepeatusteks innovaatiliste lahenduste väljatöötamine.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
Säilitatakse tõmbekeskuste omavaheline ühendus ühistranspordiga.	5000	5000	5000	5000	5000	5000	maavalitsus	VOL	

Meede 9.2: Kiirete ja mugavate maismaaühenduste loomine lähimate suuremate keskustega (Riia, Tallinn, Peterburi). Ühtse üleriikliku piletimüügi süsteemi laiendamine maakonda.

Informatsioon sõlmjaamades ja Valkas ülepiirilise ÜT võimaluste kohta.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
☒ Tallinn-Tartu-Riia kiire ümberistumiseta rongiühenduse taastamine	x	x	x	x	x	x	maavalitsus		160 km tunnis
Tartu-Valga liinil toimib rongiliiklus vähemalt 5 korda päevas.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus		

	Koostöös MKMi ja Eesti Raudteega arendatakse Valga-Võru-Koidula suuna infrastruktuuri, koostatakse raudteeperronide väljaehitamise projekt ja analüüsitakse võimalust panna käima reisijate- ning kaubavedu suunal <u>Põhja- ja Koidula</u>	x	x	x	x	x	x	maavalitsus		
	Väikelennuvahendite maandumiskohtade kavandamine maakonnaplaneeringus ja kohalike omavalitsuste üldplaneeringutes.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
	Võimalike marsruutide väljatöötamine Euroopa suurematest keskustest Valgamaale reisimiseks ning sellekohase info avaldamine veebides ja <u>turismitrukkidel</u>	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
	Valga jaamahoonete ligipääsuviimase parandamine (ligipääsuteed, parkimisvõimalused, teenused reisijatele <u>ine</u>).	23000	15000	x	x	x	x	Valga		
	Maakondade vahel paindlikuma transpordi korraldamine.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
	Tagada rahvusvaheliste bussiliinide <u>peatamine</u> Valgas.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus		
	Elektriautode rentimise võimaluse loomine.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
Meede 9.3 Kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine ohutuks liiklemiseks ja teenuste parema kättesaadavuse tagamiseks.										
	Tagada lühematel distantsidel jalgrattaga liikumise võimalus ning propageerida seda.	x	x	x	x	x	x	VOL	MV	
	Leida rahastus kergliiklusteede rajamiseks (EL ja muud vahendid): maakonna tõmbekeskuste ümber kergliiklusvõrgu <u>väljaarendamine</u> .	x	x	x	x	x	x	VOL	MV	
	Jalgrataste rentimise võimaluse loomine koostöös eraettevõtlusega.	x	x	x	x	x	x	maavalitsus	VOL	
Energiasäästlik Valgamaa										
Eesmärk 10: Energia- ja loodusressursside säästlikum kasutamine ja alternatiivenergia lahenduste juurutamine										
Meetr										
10.1 Energiasäästlikumate hoonete ehitamine ja nende hooldamine										
	Korraldatakse säästliku majandamise alaseid koolitusi, eelkõige turismitaludele ja <u>ühistutele</u>	2000	2000	2000	2000	2000	2000	VOL - keskkonnaosakond	MV, KOV, KIK, Arenguag.	Koolitused
	Ökomajade ja ökotehnoloogiate laialdasem kasutuselevõtt	2000	2000	2000	2000	2000	2000	VOL - keskkonnaosakond	MV, KOV, ettevõtjad, Arenguag., KKA, KIK	Koolitused

10.2 Alternatiivenergia laialdasem kasutamine										
	On kehtestatud vähemalt kolm detailplaneeringut, mille alusel hakatakse rajama energia koostootmisjaamu piirkondade keskustesse (Valga, Tõrva, Otepää)	6000	12000	16000	20000	4000	4000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, MV, VOL, KIK	Ettevalmistavad tegevused (analüüsimine, uuringud jne). Planeerimine ja muud menetluslikud toimingud.
	Toimuvad alternatiivenergia alased koolitused, üks prioriteetne grupp on turismitalud.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, MV, VOL, KIK, EAS, Arenguag.	Koolitused
10.3 Loodusressursside säästlikum kasutamine maakonnas										
	Näidislahendused - vähemalt üks talu suudab majandada kaasaegsel tasemel ilma, et omaks välist energiaühendust. Vähemalt ühes külas osatakse kasutada talu piires toimivaid vee- ja kanalisatsiooni puhasteid, veekasutust on vähendatud separeerivate tualettide (vedelikku eraldav käimla) kasutamise teel.	6000	10000	4000	4000	10000	4000	VOL - keskkonnaosakond	Ettevõtjad, Arenguag., KOV, VOL, KKA, KIK	Ettevalmistavad tegevused (analüüsimine, uuringud, koolitused jne). Edaspidiselt propageerimisega seotud üritused, koolitused jne.
	Kättesaadava joogiveega elanikkonna protsent on suurenenud. Piirkondliku joogiveealase koostevuse arendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine läbi tarbimisharjumuste muutmise.	300 000	400 000	200 000	200 000	200 000	200 000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KIK	Arvestatud võimalikud investeeringute vajadused nii vesi, kui ka kanalisatsioon ja n.n veepunktid hajaasustuses ja külakeskustes. Lisaks ka teadlikkusega seotud uuringud ja koolitused.
	Väikeste prügisorteerimisjaamade rajamine ja logistika jäätmete transpordiks kohtadesse, kus neid toormena kasutatakse. Kokkukandepunktide rajamine maakonna hajaasustuspriirkondades.	20000	100 000	200 000	200 000	20 000	10 000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KIK	Arvestatud erineva raskusastme arendused Valgamaa KOV`ides - kokkukandepunktidest kuni jäätmemajade ja konteinerite alusteni. Lisaks hõlmab vajalikke planeeringuid, uuringuid ja koolitusi.
10.3.4	Korraldatud jäätmevedu ja pakendikonteinerite võrgustik toimivad. Jäätmejaamade võrgustikku on laiendatud hajaasustuse kokkukandepunktidega. Jäätmete sorteerimine toimib kohtadel (kodumajapidamised jne). Koolitused jäätmete sorteerimisest kohtadel. Inimeste keskkonnateadlikkuse suuremine aitab kaasa jäätmete sorteerimise tõhusamale rakendamisele, mis vähendab ka jäätmete	6000	4000	6000	6000	4000	4000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KIK, KKA, kodanikeühendused	Toimivate tegevuste tulemi analüüsimine ja uuring (jätkusuutlikkuse ja sobivuse). Koolitused ja muud uuringud jäätmete sorteerimisega seoses. Korraldatud jäätmeveo uue perioodi ettevalmistused ja rakendamine.

10.3.5	Keskkonnateadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate kampaaniate ning teavitustöö läbiviimine nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tasandil.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KIK, KKA, ettevõtjad, Arenguag.	Mõeldud kindlatele sihtgruppidele - ettevõtjad, kodanikeühendused (keskkonnaharidus)
	Koolitusi veeressursi tänapäevase kasutamise võimalustest korraldatakse kodanikeühendustes, kuhu on tavaks kutsuda lektoreid. Artiklite avaldamine maakonnalehes.	2000	2000	2000	2000	2000	2000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KIK, KKA, kodanikuühendused, ühistud jne	Koolitused kindlale sihtgrupile
	Keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi haridusasutuste.	4000	4000	4000	4000	4000	4000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, MV, KIK, KKA, koolid	Keskkonnaharidus
	Maakonnas kolm vee-ettevõtet.	x	x	x	x	x	x	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KKA	
	Valgamaa pinnaveekogude korrastamine	80000	200000	300000	400000	400000	400000	VOL - keskkonnaosakond	KOV, VOL, KKA, KIK	Valgamaa pinnaveekogude hea ökoloogilise seisundi taastamine ja hoidmine.

Atraktiivne ja tuntud Valgamaa

Eesmärk 11: Valgamaa on atraktiivne ja tuntud

Meetmed:

11.1 Lihtne ja arusaadav informatsiooni edastamine Valgamaal toimuva kohta

	Maakonna turundus- ja kommunikatsioonimeeskonna loomine, tegevuskava väljatöötamine ja tegevuste finantseerimine.	500	500	500	500	500	500	SVA	VOL, MV	koosolekute kulu
	Maakonnaportaali valgamaa.ee pidev edasiarendamine, vastutava meeskonna komplekteerimine.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	SVA	VOL, MV	uues Arenguagentuuri struktuuris on pr inimene olemas, kes vastutab
	Korralised kohtumised pressiga koostööd tegevate ning kommunikatsiooniga tegelevate inimeste vahel (sh ajaleht Valgamaalane ja ERR korrespondent).	500	500	500	500	500	500	SVA	VOL, MV	koosolekute kulu
	Maakonna ja lähipiirkondade sündmuste, spordi- ja kultuuriinfo jms kogumine ja parem esitlus, ühtsete teemapõhiste (nt spordisündmuste või kultuurisündmuste) kalendrite koostamine.	x	x	x	x	x	x	SVA, MV	Valgamaa Rahvakultuuri ja Käsiöö Keskseits, Valgamaa Spordiliit	

11.2 Maakonnas toimuva pidev kajastamine Eesti meediakanalites

	Maakonna turunduse- ja meediastrateegia koostamine - ühiste põhimõtete kokkuleppimine maakonnas ning konkreetse tegevusplaani koostamine igaks aastaks.	3000	3000	3000	3000	3000	3000	SVA, MV	VOL, MV	maakonna maineprojekti
	Olulisemate riiklike ning kohalike meediakanalitega toimuvad regulaarsed kokkusaamised ja lepitakse kokku koostöös.	1000	1000	1000	1000	1000	1000	SVA, MV	VOL	kohtumise kulu
	Vähemalt kord kvartalis viiakse läbi monitooring meediakajastuste kohta (meediaanalüüs).	500	500	500	500	500	500	SVA	VOL, MV	uuringu kulu
	Kvaliteetse info edastamine meediakanalitele maakonnas toimuvate sündmuste kohta.	x	x	x	x	x	x	SVA, MV	VOL, MV	
	Ürituste reklaamimisel rõhutatakse, et tegemist on Valgamaal toimuva üritusega	x	x	x	x	x	x	KOV, ettevõtjad	MV, arenguagentuur	sh meediapartnerid
11.3	Valgamaa brändimine									
	Valgamaad tutvustavate ürituste korraldamine või nende korraldamisele kaasaaitamine, näiteks Valgamaa päev Tallinnas Raekoja platsil (võib toimuda ka muu ürituse raames).	x	x	x	x	x	x	VOL, SVA, MV	MTÜ-d	
	Valgamaa olulisemate tähtpäevade tähistamine.	x	x	x	x	x	x	KOV, MV	MTÜ-d	KOV-de osas on oluline roll kultuuriasutustel.
	Valgamaa ja tema kolme piirkonna (Valga, Tõrva, Otepää) brändimine	x	x	x				KOV, MV	SVA, Valgamaa Partnerluskogu	